

Integrale Commissie Advies nr. 2020-17

Status: definitief

Onderwerp	Montessori Lyceum Amsterdam
Datum	30-9-2020
Commissie	Eric Luiten (voorzitter), Janneke Bierman, Patrick Koschuch, Marianne Griffioen, Ton Schaap, Jeroen Schilt
Secretaris	Paul Rosenberg, Marlous Ruiter
Toelichting	Laurens Jan ten Kate (AHH architecten), Peter Romein (MLA)
Toehoorders	Peter Hazewindus, Anja Göhringer, John Jordan (SD Zuid), Paul Schipper (MLA) Bram van der Kleij (ICS adviseurs), Moreen Oud (onderwijshuisvesting), Tom Vermeer (AHH architecten)

Achtergrond

Het Montessori Lyceum Amsterdam (MLA) bestaat uit vier gebouwdelen die deels dateren uit 1911 en deels uit de jaren '60 van de twintigste eeuw. Het beslaat een groot deel van het bouwblok tussen Hobbemakade, Ruysdaelstraat, Pieter de Hoochstraat en Nicolaas Maesstraat. Op de hoek van de Ruysdaelstraat en de Pieter de Hoochstraat bevindt zich een woningcomplex. De oudste delen van het ensemble (in de plannen aangeduid als bouwdeel B en D) zijn gemeentelijk monument en gaan respectievelijk terug op het eerste schoolgebouw op deze locatie van het Ignatiuscollege en het bijbehorende patershuis van de Jezuïeten. De bouwdelen A en C zijn daar later aan toegevoegd en zijn intern niet of nauwelijks met de oudere gebouwdelen verbonden.

Het complex is in technische zin verouderd, sluit onvoldoende aan op het karakter van het onderwijssysteem en heeft te weinig sportfaciliteiten. Het verbouwingsplan gaat uit van gedeeltelijke sloop-nieuwbouw en moet leiden tot een bruikbaar, duurzaam en toekomstvast complex. Vergroening van het bestaande binnenterrein is een belangrijk onderdeel van het plan.

Vraagstelling

Zijn de uitgangspunten van het bouwplan vanuit stedenbouwkundig, cultuurhistorisch en architectonisch oogpunt goed gekozen en doen ze voldoende recht aan de bijzondere ligging van het complex op een prominente plek in het Museumkwartier?

Conclusie

De commissie onderschrijft de hoofduitgangspunten van het gepresenteerde plan. Het toevoegen van nieuwe bouwdelen, het maken van een nieuwe hoofdentree en een interne verbindingsgang leiden tot een beter bruikbare en helder ingedeelde school. Het gedeeltelijk ondergronds brengen van de fietsenkelder biedt de mogelijkheid het nu geheel bestrate binnenterrein met groen te herinrichten.

Nadere aandacht is nodig voor de architectonische uitwerking van volumes en gevels, met name aan de zijde van de Pieter de Hoochstraat, de omgang met de monumentale onderdelen van het complex en de architectonische expressie van de hoekbebouwing aan de Hobbemakade.

Adviezen en opmerkingen

Het plan is overwegend beredeneerd vanuit het programma van eisen en zoekt te weinig contact met zijn omgeving. Dat geldt zowel in functionele zin als voor de architectonische uitwerking. Een flink deel van het nieuw toegevoegde volume is gesitueerd aan de Pieter de Hoochstraat. Het ligt voor de hand een deel van de voorzieningen op deze plek toegankelijk te maken voor de buurt (sportfaciliteiten, theater). Het volume is aan deze zijde vrij hoog en oogt massief. Het glazen trappenhuis is enerzijds een welkome onderbreking van de gevelwand maar domineert (zeker in de avondsituatie) het straatbeeld en het uitzicht van de overburen.

De uitwerking van het nieuwe volume op de hoek van de Hobbemakade en de Ruysdaelstraat kan nog scherper. Het bovendaks uitgebouwde trappenhuis is in de ogen van commissie een geforceerde verwijzing naar het torentje van de kapel. De commissie adviseert in de architectuur op meer abstractieniveaus aansluiting te zoeken met het bestaande gebouw. Aan de achterzijde leidt de positionering van het trappenhuis tot een gebrekkige aansluiting op bouwdeel D.

De architectonische uitwerking van de gevels is op dit moment nog indicatief. Toch constateert de commissie dat het gepresenteerde voorstel inzet op een maximaal contrast met de omgeving en met de bestaande bouwdelen. Dat is een mogelijkheid maar in deze hoog gewaardeerde context van Amsterdam Zuid zeker niet de enige mogelijkheid. In de verhouding tussen open en gesloten geveldelen, tussen horizontaal en verticaal en in materialisering is nog veel nuance mogelijk. De commissie wil er op voorhand ook op wijzen dat het uiteindelijke gevelsysteem in deze stedenbouwkundige context met welstandsniveau 'bijzonder' niet de sluitpost van de begroting kan worden.

De commissie vraagt aandacht voor de behandeling van de monumentale interieurs van de bouwdelen B en D. Kapel, aula, gangen en trappenhuizen ogen in hun huidige gedaante misschien somber, maar zijn tegelijk getuigen van de bijzondere geschiedenis van het gebouw en in die zin identiteitsdragers. De commissie adviseert op basis van een cultuurhistorische waardestelling in overleg met M&A een beredeneerde keuze te maken tussen te behouden en aan te passen onderdelen, zodat ook in de nieuwe routing door het complex waarneembaar

blijft wanneer je vanuit de nieuwbouw het monument binnengaat. Een onderscheid in materialisering en kleurstelling kan daarbij behulpzaam zijn.

Amsterdam, 7 oktober 2020

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eric Luiten', with a long, sweeping tail extending to the right.

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
Eric Luiten, voorzitter

Bijlage

Beleidskaders:

- Bestemmingsplan Museumkwartier
- Beleidskader Monumenten

Aangeleverde stukken:

- Presentatie AHH architecten 30-9-2020
- 'MLA, concept DO stedelijke inpassing' (AHH architecten, 15-9-2020)
- 'Memo duurzaamheid en ontwerp MLA' (ICS adviseurs, 15-9-2020)
- 'Memo beschrijving bouwplan MLA t.b.v. SIRK' (Transformatieteam Zuid, 28-8-2020)
- 'Stedenbouwkundige beoordeling plannen MLA' (R&D Zuid, 22-9-2020)